

paa den Uformuende, og de Krav, der fra de Uformuendes Side i Samfundet turde stilles ogsaa ved Behandlingen af Rigets aarlige Finantslov. Jeg nævnte udtrykkelig, at der i denne politiske Situation laa en Undskyldning for Folkethinget for, at det ikke var kommet til positive Forslag. Imidlertid opstod der, efterat Finantsloven her var vedtagen, en Anledning, der har bragt det Spørgsmaal frem, hvorom disse to Ændringsforslag dreie sig. Der blev holdt et Arbeidsmøde her i Rigsbenhavn paa Nørrefælled, hvor der blev vedtaget tre Resolutioner, og en Deputation blev valgt, som havde Audients hos den høitærede Conseilpræsident. De tre Punkter, der vare fremskillede i Deputationens Andragende, gik ud paa: for det Første ved Arbejder, som hurtigst mulig kunde sættes i Gang, at lindre Arbejdsløsheden, for det Andet tillige at komme dette Unde imøde ved direkte Hjælp, uden at denne berøvede disse Medborgere deres borgerlige og politiske Rettigheder, og for det Tredie Hjælp til Udvandring for at aflede den overflødige Arbeidskraft her i Landet. Den høitærede Conseilpræsidents Svar, saaledes som det offentlig er kommet frem, var jo i Tanken imødefommende mod alle tre Punkter. Med Hensyn til det første Punkt: Arbejderne, havde Ministeren i sit Indledningsvar en lille Klage at reite imod Rigsdagen, særlig vel sagtens Folkethinget, som han ikke er meget vel fornøjet med; denne Følelse er jo som bekendt gjensidig. Nogle Dage i Forveien havde den ærede Minister ved en Indstilling til Hans Majestæt Kongen ogsaa troet at burde udtrykke sig med Beklagelse over Folkethinget, og nu kommer denne Beklagelse gjentaget frem til Arbejderne; det er opad og nedad, eller til den ene og til den anden Side for at bruge et rettere Udtryk, at den høitærede Conseilpræsident saaledes tror udenfor Thinget at maatte give sin Beklagelse over den politiske Stilling Luft. Derimod kan Intet indvendes. Jeg finder det meget naturligt, at den ærede Conseilpræsident ikke befinder sig meget vel under den nuværende politiske Stilling. Naar imidlertid den ærede Conseilpræsident til denne Deputation ytrede en Henviisning til, at det vilde have set anderledes ud — saaledes tror jeg, at det maa opfattes — hvis Regjeringen havde faaet sine mange Snesse Millioner bevilgede til Fæstningsværker, da tror jeg for det Første, at dette faktisk er urigtigt. Det interesserer mig meget her i Dag at faae en Opgjørelse af, hvor megen Arbeidskraft den meget ærede Minister vilde have skaffet anvendt i dette 24 Fod dybe Vand paa Nord-

spidsen af Middelgrundten, hvis Bevilling var bleven given til det faste Fort. Jeg tror ikke, at det vilde have hjulpet ret meget for Arbejderne, om nogle enkelte af dem der vare komne til at gaa i Vandet. Det har imidlertid mindre at sige, om den ærede Conseilpræsident i den Henseende tog feil, at dette ikke vilde have bragt nogen væsentlig Hjælp; men det andet, der synes at kunne ligge deri, er, at det vilde være rigtigt at optage, — jeg tror: ikke blot den socialistiske, men maaske ligesaa godt den kommunistiske Tanke, at, naar der var Hænder, som manglede Arbejde, saa skulde man fremstaafe det, for at give dem Noget at bestille og Arbeideren derved noget at fortjene. Jeg tror, at dette Princip, for saa vidt det maatte ligge i denne Hentydning af den ærede Conseilpræsident, er grundsaft. Jeg anser det for korrekt, hvad den ærede Arbejderdeputation hørte officielt paa et andet Sted, at det vilde være i enhver Henseende statsøkonomisk uklogt af Hensyn til tilstedeværende Nød blandt Medborgere at lægge Statsformuen i Arbejder, der ikke ere erkendte for at være hensigtsmæssige eller nødvendige. Naar det nu er Tilfældet, at Befolkningen gennem sin Repræsentation ikke har erkjendt de store Befæstningsværker til de Mange Snesse Millioner for hensigtsmæssige eller nødvendige, saa tror jeg ikke blot, henfset til, at det ikke vilde have hjulpet i nærværende Tilfælde, men ogsaa henfset til det Principstridige i en saadan Henviisning, at man i denne Henseende maa erklære sig uenig med den høitærede Conseilpræsident. Hvad derimod angaar den høitærede Conseilpræsidents Besvarelse af det første Punkt, da er der jo deri enkelte Ting, med Hensyn til hvilke man fuldstændig kan tiltræde den høitærede Conseilpræsidents Opfattelse. Hvad det andet Punkt angaar, at komme direkte til Hjælp, da har det jo viist sig dels ved Besvarelsen og dels, som jeg senere skal komme til, ved Cirkulæret, at det heller ikke staaar den meget ærede Minister fremmed; men han hæveder, hvad jeg ogsaa tror er rigtigt, at Staten ikke direkte kan træde i Forhold til den enkelte Trængende. Den maa gjøre dette gennem de selvstændige Kommuner i Staten; men den ærede Conseilpræsident benægter heller ikke, at der kunde være Forhold tilstede, hvor Staten burde træde Kommunerne til Hjælp for at udføre den Opgave, som den tilstedeværende Nød maatte paalægge dem at udføre. Altsaa, denne Udtalelse er i sit Princip efter min Opfattelse rigtig, og Fler-tallet har ved sit Forslag under Nr. 12 tiltrædt denne Opfattelse. Det bliver jo da et Skjøn,